

แผนการสอนบทที่ 2

หัวข้อประจำบท

1. ความหมายและขอบข่าย
2. แหล่งที่มาของปัญหาการวิจัย
3. ขั้นตอนการกำหนดปัญหาการวิจัย
4. เกณฑ์ในการประเมินปัญหาการวิจัย
5. ข้อผิดพลาดในการกำหนดปัญหาการวิจัย
6. การตั้งชื่อเรื่องการวิจัย

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบบทที่ 2 แล้วนิสิตมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกความหมายและขอบข่ายของการกำหนดปัญหาการวิจัยได้ถูกต้อง
2. บอกแหล่งที่มาของปัญหาการวิจัยได้ถูกต้อง
3. วิเคราะห์ปัญหาการเลือกปัญหาวิจัยได้ถูกต้อง
4. บอกเกณฑ์ในการตั้งชื่อเรื่องการวิจัยได้ถูกต้อง
5. ประเมินความเหมาะสมของปัญหาวิจัยได้ถูกต้อง
6. บอกข้อผิดพลาดในการกำหนดปัญหาการวิจัย
7. ตั้งชื่อเรื่องจากปัญหาวิจัยได้ถูกต้องและเหมาะสม

วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ศึกษาเอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง การกำหนดปัญหาการวิจัย
2. บรรยายและใช้โปรแกรมนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์(Power point) เรื่อง การกำหนดปัญหาการวิจัย
3. จัดกิจกรรมกลุ่มร่วมกันอภิปราย เกี่ยวกับเนื้อหา การตั้งชื่อเรื่องการวิจัย
4. ฝึกทำใบงาน การกำหนดปัญหาการวิจัย จากสถานการณ์ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน และปัญหาการศึกษาไทย
5. ฝึกทำใบงาน การประเมินความเหมาะสมของปัญหาการวิจัย จากสถานการณ์ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน และชื่อเรื่องวิจัย

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
2. โปรแกรมนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์(Power point) เรื่อง การกำหนดปัญหาการวิจัย
3. ใบงานประเด็นปัญหาในห้องเรียนของการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

การวัดผลและการประเมินผล

1. สังเกตการณ์ตอบคำถาม การร่วมอภิปรายและความร่วมมือการทำงานกลุ่ม
2. ตรวจการทำใบงาน เรื่อง การกำหนดปัญหาการวิจัย จากสถานการณ์ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน และปัญหาการศึกษาไทย
3. ประเมินการนำเสนองานกลุ่ม
4. ตรวจคำตอบจากคำถามประจำบทที่ 2

บทที่ 2

การกำหนดปัญหาการวิจัย

จุดเริ่มต้นของกระบวนการวิจัย คือ การกำหนดปัญหาการวิจัย นับว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด ผู้วิจัยจึงต้องมีความเข้าใจให้ถ่องแท้ ในขอบข่ายของการกำหนดปัญหาการวิจัย ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงความหมาย แหล่งที่มา การเลือกปัญหาการวิจัย การตั้งชื่อเรื่อง ตลอดจนความสำคัญของการกำหนดปัญหาการวิจัย

ความหมายและขอบข่าย

จุดเริ่มต้นของการได้มาซึ่งหัวข้อเรื่องที่จะทำวิจัยนั้น ส่วนใหญ่ได้มาจากการรู้สึกว่ามี “ปัญหา” ก่อนเป็นอันดับแรก คำว่า “ปัญหา” ในแง่ของผู้วิจัยนั้น จะหมายความกว้างถึงสิ่งที่ผู้วิจัยสงสัยและประสงค์จะหาคำตอบโดยไม่จำกัดเฉพาะว่าเรื่องนั้นจะต้องเป็นอุปสรรคหรือเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาดังที่คนส่วนใหญ่มักเข้าใจกันเท่านั้น

1. ความหมาย ในแง่ของการวิจัย “ปัญหา” มีความหมาย 2 นัย ได้แก่

1.1 ปัญหา คือ สิ่งที่ผู้วิจัยไม่ทราบ และมีความต้องการจะทราบ หรือสิ่งที่ทราบแล้วแต่ต้องการทดสอบดูใหม่เพื่อความแน่ใจ

1.2 ปัญหา คือ สิ่งที่เกิดความไม่สะดวกหรือความเสียหายต่อสังคม จึงได้มีการวิจัยเพื่อทราบข้อเท็จจริงบางประการ ซึ่งจะได้นำไปแก้ไขปัญหานั้นๆ

สิ่งที่นับว่ามีความสำคัญที่สุดของการวิจัย คือ การเลือกหรือการกำหนดปัญหาการวิจัย (Research problem) จะเลือกปัญหาใด วิเคราะห์ถึงความเหมาะสมที่จะเป็นปัญหาการวิจัยหรือไม่ มีน้ำหนักเพียงพอหรือไม่ ก่อนอื่นจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการกำหนดปัญหาการวิจัย มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้โดยสรุปความได้ ดังนี้

อรุณี อ่อนสวัสดิ์ ได้ให้ความหมายการกำหนดปัญหาการวิจัย หมายถึง การที่ผู้วิจัยระบุประเด็นบางประการ เพื่อสร้างความชัดเจนให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนผู้สนใจได้เข้าใจตรงกันว่างานวิจัยนั้นจะทำอะไร ทำไมต้องทำ และมีคุณค่าอะไร¹

บุญชม ศรีสะอาด ได้ให้ความหมายการกำหนดปัญหาการวิจัย หมายถึง การเลือกเรื่องวิจัยโดยคำนึงถึงความเหมาะสม สามารถดำเนินการทำวิจัยได้โดยมีปัญหา หรืออุปสรรคน้อย และต้องทำด้วยความรอบคอบ²

อนันต์ ศรีโสภาก ได้ให้ความหมายการกำหนดปัญหาการวิจัย หมายถึง การที่ผู้วิจัยจะเลือกปัญหาอะไร และจะเลือกอย่างไรจึงจะได้ปัญหาที่มีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และทักษะของผู้วิจัย ตลอดจนคำนึงถึงความสามารถให้ค่านิยมปัญหาที่เลือกมานั้นชัดเจนหรือไม่ มีตัวแปรอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น และสามารถกำหนดโครงสร้าง และระเบียบวิธีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้หรือไม่³

จากนักการศึกษาที่ให้ความหมายการกำหนดปัญหาการวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า การกำหนดปัญหาการวิจัย หมายถึง การที่ผู้วิจัยระบุประเด็นที่ต้องการทำวิจัย โดยกำหนดความชัดเจนของปัญหา กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

2. ขอบข่าย จากความหมายการกำหนดปัญหาการวิจัยจึงมีขอบข่ายที่สำคัญเกี่ยวข้อง⁴ ดังต่อไปนี้

¹ อรุณี อ่อนสวัสดิ์. ระเบียบวิธีวิจัย. (พิชญโลก: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 2551). หน้า 17.

² บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. (กรุงเทพฯ: สวีรียสาริน, 2553). หน้า 10.

³ อนันต์ ศรีโสภาก. หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2521). หน้า 31.

⁴ อรุณี อ่อนสวัสดิ์. ระเบียบวิธีวิจัย. (พิชญโลก : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 2551). หน้า 17-19.

2.1 ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย คือ การที่ผู้วิจัยชี้แจงแสดงเหตุผลอย่างมีหลักฐานอ้างอิงว่าทำไมจึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเรื่องนั้น มีสภาพปัญหาอะไร อย่างไร และสรุปลงท้ายด้วยนัยที่ว่าผู้วิจัยจะศึกษาอะไร จะตอบข้อสงสัยหรือมีคำถามวิจัยอะไร รวมทั้งทำแล้วจะได้ประโยชน์อะไร

2.2 คำถามวิจัย คือ การนำประเด็นที่ผู้วิจัยสงสัย และตั้งใจจะแสวงหาคำตอบด้วยกระบวนการวิจัยมาชี้แจงให้เป็นรูปธรรมเป็นรายชื่อ เช่น

2.2.1 มีความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

2.2.2 ความเชื่อมั่นในตนเองและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ด้วยสมการใด

2.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ การระบุความตั้งใจที่จะทำที่เป็นรูปธรรมชัดเจนว่าการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งมั่นที่จะศึกษาค้นคว้าอะไรบ้าง ซึ่งการวิจัยเรื่องหนึ่งๆ ควรมีวัตถุประสงค์ไม่มากเกินไป เพราะจะทำให้ประเด็นที่สนใจกระจัดกระจายมากและลดความน่าสนใจลง โดยทั่วไปนิยมเขียนในลักษณะของกิจกรรมที่ผู้วิจัยตั้งใจจะทำ เช่น

2.3.1 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.2 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากความเชื่อมั่นในตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.4 ขอบเขตของการวิจัย คือ การกำหนดขอบเขตว่างานวิจัยเรื่องนั้นๆ จะครอบคลุมถึงอะไรบ้าง ซึ่งจะทำให้ทราบด้วยว่าอะไรไม่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ประเด็นที่ควรกำหนดในขอบเขตของการวิจัย ได้แก่ ขอบเขตด้านเนื้อหาสาระหลักการหรือทฤษฎี ขอบเขตด้านตัวแปรที่สนใจ ขอบเขตด้านประชากร นอกจากนี้อาจมีขอบเขตเกี่ยวกับระยะเวลาด้วย

2.5 สมมุติฐานการวิจัย คือ การคาดคะเนคำตอบของคำถามวิจัยที่ผู้วิจัยตั้งไว้ การกำหนดสมมุติฐานจะต้องกำหนดอย่างชาญฉลาดและรอบคอบ หรืออีกนัยหนึ่ง คือ จะต้องตั้งสมมุติฐานโดยมีหลักฐานสนับสนุนว่าทำไมจึงกำหนดสมมุติฐานอย่างนั้นอย่างนี้ สมมุติฐานจะต้องกำหนดให้ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเรื่องที่ทำ หากไม่มีหลักฐานหรือความรู้เดิมที่จะคาดคะเนคำตอบหรือผลการวิจัย ก็ไม่จำเป็นต้องตั้งสมมุติฐาน

2.6 ข้อตกลงเบื้องต้น คือ การระบุเงื่อนไขที่ต้องตกลงให้เข้าใจตรงกัน ว่าในการทำวิจัยครั้งนี้ต้องยอมรับเงื่อนไขอะไรบ้าง โดยเงื่อนไขนั้นจะต้องเป็นเงื่อนไขที่ยอมรับได้โดยไม่ต้องมีการพิสูจน์ เช่น

อรอนงค์ บุญคล่อง⁵ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ระบบสมการ หลังจากที่ยุติเรียนซ่อมเสริมโดยใช้ชุดการเรียนการสอนรายบุคคล เรียนจากครู และเรียนจากเพื่อน โรงเรียนพรหมศรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช” ได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มที่ทดลองในเวลาต่างกันไม่ทำให้ความสามารถต่างกัน และคะแนนที่ได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถือว่ากลุ่มตัวอย่างได้ทำอย่างเต็มความสามารถ

ศิริชัย กาญจนวาสิ, ดิเรก ศรีสุข และทวีวัฒน์ ปิตยานนท์⁶ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์” ได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นว่ารูปแบบการเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่ผู้วิจัยพัฒนาในการวิจัยนี้ ถือว่าผู้ใช้มีความเข้าใจในงานวิจัยของตนเองเป็นอย่างดีตามหลักวิธีการวิจัยและ

⁵ อรอนงค์ บุญคล่อง. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องระบบสมการหลังจากที่ยุติเรียนซ่อมเสริมโดยใช้ชุดการเรียนการสอนรายบุคคล เรียนจากครู และเรียนจากเพื่อน โรงเรียนพรหมศรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ, 2537.

⁶ ศิริชัย กาญจนวาสิ และคณะ. การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, 2544.

มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติ แต่ยังไม่ทราบหรือไม่มั่นใจว่าควรใช้ค่าสถิติใดในการวิเคราะห์ข้อมูล

นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช⁷ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา” และได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นว่า 1) คะแนนผลการประเมินคุณภาพรายงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ได้จากผลการประเมินของคณะกรรมการดำเนินงาน ประชุมวิชาการครั้งที่ 9 เป็นคะแนนที่ได้จากเครื่องมือที่มีความเชื่อมั่น และมีความเที่ยงตรง 2) การลงรหัสคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ โดยกำหนดค่าเป็นเชิงปริมาณ ทำได้ตามหลักการวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้ตัวแปรดัมมี่ เช่น ตัวแปรประเภทของงานวิจัยถ้าเป็นวิทยานิพนธ์มีค่าเป็น 1 ถ้าไม่ใช่วิทยานิพนธ์มีค่าเป็น 0

2.7 นิยามศัพท์เฉพาะ คือ การให้คำจำกัดความกับคำหรือข้อความที่ต้องตกลงให้เข้าใจตรงกัน และให้ความชัดเจนว่ามีความหมายอย่างไร โดยทั่วไปคำที่จำเป็นต่อนิยามมี 3 ประเภท คือ ตัวแปรคำสำคัญอื่นๆ และคำที่ต้องการตกลงเพื่อสะดวกในการสื่อความ การนิยามตัวแปรจำเป็นต่อนิยามให้เป็นเชิงปฏิบัติการ (Operational definition) เพื่อประโยชน์ในการนำไปสร้างเครื่องมือวัด ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในบทที่ 4

ตัวอย่างการนิยามตัวแปร

อัตราเร็วในการอ่าน หมายถึง จำนวนคำโดยเฉลี่ยที่นักเรียนอ่านบทความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใน 1 นาที

ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ร้อยละของจำนวน ข้อที่นักเรียนตอบคำถามทำเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

สมรรถนะการอ่าน หมายถึง ผลคูณของอัตราเร็วในการอ่านกับความเข้าใจในการอ่าน หากด้วย 100

แรงจูงใจในการศึกษาต่อ หมายถึง สิ่งเร้าที่เป็นตัวชักนำให้ผู้ที่จะจบการศึกษาระดับปริญญาตรีตัดสินใจ

เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งแรงจูงใจจะครอบคลุมสิ่งเร้า 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหน้าที่การทำงาน ด้านสถาบันด้านสื่อและบุคคลใกล้ชิด ด้านเหตุผลส่วนตัว และด้านค่าใช้จ่าย

แหล่งที่มาของปัญหาการวิจัย

แหล่งที่มาของปัญหาการวิจัย เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้วิจัยได้ค้นหาปัญหาการวิจัยเพื่อแสวงหาประเด็นที่จะมาทำการวิจัยซึ่งอาจหาได้จากแหล่งต่างๆ⁸ ต่อไปนี้

1. จากผู้วิจัยเอง

แหล่งที่มาของปัญหาการวิจัยที่ใกล้ตัวที่สุด คือ มาจากความสนใจ ประสบการณ์และภูมิหลังของผู้วิจัยเอง ซึ่งอาจเป็นเรื่องราวที่ผู้วิจัยสนใจจะหาคำตอบหรือข้อเท็จจริง หรืออาจเป็นเรื่องที่ผู้วิจัยประสบกับตนเอง แต่ยังไม่สามารถหาคำตอบมาอธิบายได้หรือยังมีข้อสงสัยอยู่ ผู้วิจัยอาจเลือกมาทำการวิจัยเพื่อแสวงหาคำตอบของปัญหา หรือเพื่อยืนยันความถูกต้องของแนวคิดของตน หรือเพื่อคลายข้อสงสัยในปัญหานั้นๆ ที่มีอยู่ในตัวผู้วิจัย

2. จากงานประจำ

ผู้ที่ปฏิบัติงานประจำย่อมมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ตนเองทำได้ดีแต่การทำงานใดๆ ย่อมต้องประสบกับปัญหาไม่มากก็น้อย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในระดับบุคคลหรือปัญหาในระดับองค์การ ปัญหาเหล่านี้หากนำมาคิดต่อก็จะสามารถพัฒนาเป็นหัวข้อวิจัยได้เป็นอย่างดี การวิจัยลักษณะนี้ เรียกว่า “R2R” (Routine to research) เช่น ครูที่ต้องทำการสอนอยู่เป็นประจำ อาจเผชิญกับปัญหานักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้ ครูอาจทำวิจัยเพื่อหาแนวทางการสอนที่สามารถแก้ปัญหาให้นักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือพ่อค้าประสบปัญหาการขายสินค้าไม่ได้ อาจทำการวิจัยเพื่อหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข เป็นต้น

3. จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

⁷ นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. 2541.

⁸ ไพศาล วรคำ. การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. (มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์, 2554). หน้า 33-36.

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ถือเป็นแหล่งที่มาของหัวข้อการวิจัยที่ดี อีกแหล่งหนึ่ง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ หมายถึง ผลงานทางด้านเอกสาร ผลงานทางด้านการวิจัยและทฤษฎี ต่างๆ ที่มีอยู่ในสาขาวิชาหรือที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา ซึ่งอาจแยกเป็นแหล่งย่อยๆ ดังนี้

3.1 ตำรา การอ่านตำราต่างๆ จะทำให้เกิดความรู้ความคิด และอาจเกิดข้อสงสัยใคร่รู้ในบางประการ ที่จะต้องมีการตรวจสอบด้วยกระบวนการวิจัย หรือไม่ก็มองเห็นประโยชน์ที่จะนำหลักการหรือทฤษฎีในตำรานั้น ไปใช้แก้ปัญหา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นการตรวจสอบแนวคิดความเป็นไปได้ หรือประสิทธิผลของหลักการและทฤษฎี เหล่านั้น เช่น การอ่านตำราเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้ที่มีการวิจัยเป็นฐาน (Research based learning) ผู้ที่สนใจ เมื่ออ่านพบอาจคิดหารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปทดลองใช้กับนิสิต นักศึกษา ในรายวิชาที่ตนเองสอนอยู่ เป็นต้น

3.2 รายงานการวิจัย การอ่านรายงานการวิจัยใหม่ๆ อยู่เสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้ที่ทันสมัย นอกจากแนวคิดในการวิจัยที่ผู้วิจัยนำเสนอในรายงานการวิจัยแล้ว รายงานการวิจัยจะมีข้อเสนอแนะทั้งที่เป็น ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าหรือวิจัยต่อข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้ จะมีประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้สนใจและอยากทำวิจัยในเรื่องนั้น ผู้ที่ทำวิจัยสามารถนำข้อเสนอแนะนั้นๆ ไปทำวิจัย ได้ทันที เช่น จากงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาตัวชี้วัดศักยภาพการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” สํารานู มีแจ้ง ด้ระบุข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป⁹ ดังนี้

3.2.1 ควรทำการศึกษาพัฒนาตัวชี้วัดเพิ่มเติม โดยใช้ตัวชี้วัดที่มีอยู่แล้วเป็นฐานเพื่อความครอบคลุมยิ่งขึ้น และควรใช้กลุ่มตัวอย่างให้หลากหลายและมีจำนวนมากขึ้น

3.2.2 ควรทำการศึกษาการบริหารจัดการกองทุน เพื่อหาคุณลักษณะของการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practices) ในการบริหารจัดการกองทุน

3.2.3 ควรทำการศึกษาหาสมรรถนะที่จำเป็นของประธาน และกรรมการกองทุนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้สนใจสามารถทำการวิจัยเพื่อต่อยอดงานวิจัยเรื่องนี้ได้อีกมากมายหลายเรื่อง

3.3 รวบรวมคัดย่องานวิจัย แหล่งที่มาของหัวข้อการวิจัยที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่ง คือ รวบรวมคัดย่อ งานวิจัยซึ่งหน่วยงานที่มีการกิจในการวิจัยจะทำการรวบรวมคัดย่องานวิจัยของหน่วยงานเป็นประจำทุกปี การอ่าน รวบรวมคัดย่อจะทำให้ได้แนวคิดที่หลากหลาย ได้เห็นภาพกว้างๆ ว่ามีใครทำการศึกษาเรื่องใดไว้บ้าง เนื่องจากมีบทคัดย่อ งานวิจัยหลายสิบเรื่องในรวบรวมคัดย่อแต่ละเล่ม

3.4 วารสาร จุลสาร และเว็บไซต์ แหล่งที่มาของหัวข้อการวิจัยที่ถือว่าทันสมัยที่สุด คือ วารสาร จุลสาร และเว็บไซต์ เนื่องจากแหล่งสารสนเทศเหล่านี้มีการนำเสนอสารสนเทศใหม่ๆ รวมทั้งรายงานการวิจัยทุกวัน ทุกสัปดาห์ หรือทุกเดือน การอ่านวารสาร จุลสาร และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ตนเองสนใจเป็นประจำ จะทำให้ทราบความ เคลื่อนไหวในสิ่งเหล่านั้น และนำมาคิดพิจารณาเป็นหัวข้อการวิจัยได้เป็นอย่างดี

4. จากผู้นำทางวิชาการ

แหล่งที่มาของหัวข้อการวิจัยที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่ง คือ ผู้นำทางวิชาการ เนื่องจากผู้นำทางวิชาการในแต่ละ สาขาเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ คลุกคลีอยู่กับวิชาการด้านนั้นๆ มาเป็นเวลายาวนาน ทำให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวต่างๆ ในสาขาวิชาการเหล่านั้น ทั้งที่เป็นความก้าวหน้า และทั้งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในวิชาการสาขานั้นๆ จึงเป็นผู้ที่ สามารถประเมินได้ว่าเรื่องใด มีความสำคัญและควรทำการศึกษา ข้อคิดเห็นต่างๆ ของผู้นำทางวิชาการ จึงสามารถนำมาคิดเป็นหัวข้อการวิจัยได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้นำทางวิชาการเหล่านี้ยังสามารถชี้แนะช่องทางในการ ทำการศึกษา รวมทั้งให้คำปรึกษาในการวิจัยเรื่องนั้นๆ ได้อีกด้วย ผู้นำทางวิชาการเหล่านี้ได้แก่ นักวิชาการในหน่วยงาน

⁹ สํารานู มีแจ้ง และไพศาล วรคำ. (มกราคม-เมษายน 2551). “การพัฒนาตัวชี้วัดศักยภาพการจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชน”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. หน้า 15-32.

ต่างๆ อาจารย์และผู้วิจัยที่ทำการสอนและวิจัยอยู่ในสถาบันการศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ ตลอดจนผู้วิจัยของหน่วยงานที่ทำการวิจัย

5. จากแหล่งทุนอุดหนุนการวิจัย

แหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนหรือให้ทุนอุดหนุนการวิจัยส่วนใหญ่ จะมีประเด็นปัญหาที่ต้องการให้ผู้วิจัยทำการศึกษา โดยอาจกำหนดเป็นประเด็นกว้างๆ ในเรื่องที่จะให้ทุนอุดหนุนการวิจัย หรือบางแหล่งทุนอาจมีตัวอย่างหัวข้อการวิจัยที่จะให้การสนับสนุน ผู้ที่จะทำการวิจัย สามารถดัดแปลงหัวข้อที่แหล่งทุนกำหนดไว้ให้เข้ากับบริบทที่ผู้จะทำวิจัยสามารถดำเนินการได้ แหล่งทุนอุดหนุนการวิจัยมีทั้งแหล่งทุนภายในและต่างประเทศ สำหรับแหล่งทุนภายในประเทศที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานเอกชนหลายๆ แหล่งที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในเรื่องที่หน่วยงานหรือธุรกิจของตนเกี่ยวข้อง

6. จากสื่อสารมวลชน

สื่อสารมวลชนเป็นแหล่งที่มาของหัวข้อการวิจัยอีกแหล่งหนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากสื่อสารมวลชนเป็นแหล่งที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและเหตุการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นประเด็นที่คนในวงการค้าปล้ำให้ความสนใจอยู่ ปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ ส่วนมากจะยังไม่มีข้อยุติที่แน่นอน หรือถึงแม้จะได้ข้อยุติแล้วแต่อาจจะยังไม่ได้รับการศึกษาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการหรืออาจยังมีเสียงคัดค้านกันอยู่ ประเด็นปัญหาหรือเหตุการณ์เหล่านี้เปิดโอกาสให้มีการศึกษาหาข้อสรุปที่แน่นอนและเหมาะสมได้ หัวข้อการวิจัยที่ได้จากสื่อสารมวลชนจึงเป็นเรื่องที่ทันต่อเหตุการณ์และเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

โดยสรุปแหล่งที่มาของปัญหาการวิจัยค้นได้หลายแห่ง ทั้งเอกสารงานวิจัย วารสาร สิ่งพิมพ์ ตำรา ตัวบุคคล สถานที่ ตลอดจนสื่อประเภทต่างๆ แต่สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือแหล่งนั้นต้องมีความเชื่อถือในแวดวงวิชาการ หากปัญหาการวิจัยมาจากแหล่งไม่น่าเชื่อถือ งานวิจัยนั้นจะขาดความเชื่อถือตั้งแต่เริ่มกำหนดปัญหาการวิจัย ขั้นตอนการกำหนดปัญหาการวิจัย ในการกำหนดปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยควรวิเคราะห์สถานการณ์ที่เป็นปัญหา ตลอดจนค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุดที่จะนำมาสู่ข้อสรุปของปัญหาวิจัย สามารถดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับปัญหาที่จะทำ
2. ทำการสังเกตว่าข้อเท็จจริงเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับปัญหาหรือไม่
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงเหล่านั้นว่ามีอะไรบางอย่างที่เป็นสาเหตุสำคัญของปัญหานี้
4. ตั้งคำถามหรือตั้งสมมุติฐานเพื่อที่จะหาคำตอบในปัญหานี้
5. พิจารณาสังเกตและทำการวิเคราะห์ว่ามีความเกี่ยวข้องกับปัญหาที่จะวิจัยนี้เพียงใด
6. กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างคำอธิบายต่างๆ ที่จะเป็นใจความสำคัญของปัญหา
7. กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างความจริงและคำอธิบายต่างๆ
8. มีข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหานี้อะไรบ้าง
9. สรุปประเด็นหรือข้อความที่เป็นปัญหาการวิจัย

เกณฑ์ในการประเมินปัญหาการวิจัย

แม้ว่าจะไม่มีมาตรฐานอะไรมาวัดหรือยืนยันว่าปัญหาการวิจัยที่เลือกมานั้นดีหรือไม่ก็ตาม แต่ถ้าเราได้มีเกณฑ์ไว้สำหรับประเมินปัญหาที่เลือกมานั้น จะช่วยให้ได้ปัญหาที่จะนำมาทำการวิจัยมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยพิจารณาความสำคัญของเรื่อง ข้อพิจารณาส่วนตัวของผู้วิจัย และข้อพิจารณาทางสังคม¹⁰ (ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์. 2538 : 22-28) โดยมีรายละเอียดดังนี้

¹⁰ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์. ชุดวิชาการวิจัยทางการศึกษานอกโรงเรียน : การเลือกปัญหาและการกำหนดปัญหาและการกำหนดปัญหาวิจัย เล่มที่ 2. (กรุงเทพฯ : ประชาชนจำกัด, 2538). หน้า 22-28.

1. ความสำคัญของเรื่อง ผู้วิจัยควรพิจารณารายละเอียดของความสำคัญของเรื่อง ได้แก่

1.1 ความใหม่ (Novelty) เรื่องที่เลือกทำจะต้องไม่เคยมีใครเคยค้นคว้าหรือมีคำตอบมาก่อน การทำเรื่องใหม่จะทำหาย และเป็นแรงจูงใจที่จะรีบทำให้สำเร็จ เพื่อจะได้ทราบคำตอบ รวมทั้งจะเป็นการใช้เงินที่คุ้มค่า ไม่เสียเงินให้กับสิ่งที่รู้อยู่แล้ว

1.2 ความน่าสนใจ (Interesting) เรื่องที่เลือกทำนั้นควรเป็นเรื่องที่ผู้คนสนใจ ต้องการความรู้ในเรื่องนั้น ไม่ใช่เรื่องที่เคยรู้คำตอบมาแล้ว ความน่าสนใจนั้นหมายรวมถึงคนอื่นๆ ในสังคมก็สนใจ และผู้วิจัยเองก็ต้องสนใจด้วย ผู้วิจัยบางคนอาจเลือกทำวิจัยเรื่องที่เป็นกระแสสังคมแต่ผู้วิจัยอาจไม่สนใจจริงแต่ก็ทนทำ ซึ่งไม่ควรเป็นเช่นนั้น

1.3 ความสำคัญ (Importance) เรื่องที่ผู้วิจัยเลือกทำควรมีความจำเป็นที่ต้องการความรู้หรือความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ หรือชาวโลก

1.4 ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (Feasibility) ผู้วิจัยควรพิจารณาว่าในการทำวิจัยเรื่องนั้นๆ จะสำเร็จได้หรือไม่ จะมีอะไรเป็นอุปสรรคหรือปัญหาอะไรหรือไม่ ถ้ามีอุปสรรคหรือปัญหาจะหาทางออกได้อย่างไร หากพิจารณาว่าจะมีอุปสรรคหรือปัญหาที่ไม่มีทางออกก็ควรล้มเลิกก่อนที่จะทำซึ่งความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ได้แก่

1.4.1 การมีข้อมูลเพียงพอ (Availability of data) ผู้วิจัยจะต้องพิจารณาล่วงหน้าว่าจะได้ข้อมูลจากแหล่งใด และได้มาโดยวิธีใด ข้อมูลเหล่านั้นมีความถูกต้องและเพียงพอหรือไม่ หรือข้อมูลที่ต้องการนั้นจะได้รับอนุญาตให้นำมาทำวิจัยหรือไม่

1.4.2 ความร่วมมือที่จะได้รับ (Availability of cooperation) ผู้วิจัยควรพิจารณาความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายยินดีสนับสนุน และช่วยให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ เช่น การวิจัยที่ต้องสัมภาษณ์ผ่านล่ามจะหาล่ามได้หรือไม่ ถ้าต้องเก็บข้อมูลกับนักเรียนจะได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครองหรือไม่ ความร่วมมือที่จะได้รับจึงเกี่ยวข้องกับความพร้อมของข้อมูล

1.4.3 การแนะนำที่ได้รับ (Availability of guidance) ในการวิจัยบางเรื่องต้องอาศัยผู้รู้ลึกหรือมีความเชี่ยวชาญพิเศษ หากผู้วิจัยจะต้องขอคำแนะนำหรือรับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะคนนั้นจะมีความเป็นไปได้หรือไม่ ถ้าเป็นนิสิตนักศึกษาอาจหมายถึงอาจารย์ที่ปรึกษาจะมีใครรับเป็นที่ปรึกษาให้หรือไม่

1.4.4 ความเพียงพอของสิ่งจำเป็นอื่น ๆ (Availability of other facilities) ผู้วิจัยจะต้องพิจารณาว่าแต่ละขั้นตอนของกระบวนการวิจัย มีความจำเป็นจะใช้วัสดุอุปกรณ์หรือปัจจัยอำนวยความสะดวกใดๆ สิ่งเหล่านั้นผู้วิจัยจะแสวงหามาได้หรือไม่ เช่น อาจต้องใช้เครื่องมือที่ต้องขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานอื่นเป็นกรณีพิเศษ จึงควรมีการประสานความร่วมมือล่วงหน้า เป็นต้น

1.4.5 การนำไปใช้ได้ทันที (Immediate application) ผู้วิจัยควรเลือกทำวิจัยเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วนก่อน เพื่อนำผลมาใช้แก้ปัญหาได้ทันที

1.4.6 เป้าหมายสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน (Aim of research) ผู้วิจัยควรเลือกทำวิจัยเรื่องที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา แนวทาง และนโยบายขององค์กรหรือประเทศ ผู้วิจัยจึงควรพิจารณาเป้าหมายการวิจัยของตนว่าอยู่ในกรอบนโยบายหรือไม่

1.4.7 ระดับของการวิจัย (Level of research) ผู้วิจัยควรเลือกปัญหาวิจัยที่ตอบคำถามเชิงลึกหรือต้องใช้ความสามารถขั้นสูง เช่น ทำการวิจัยที่สามารถอธิบายถึงสาเหตุได้แทนการวิจัยเชิงสำรวจ หรือทำการวิจัยเชิงทดลองแทนการวิจัยเชิงบรรยาย ทำการวิจัยเชิงพัฒนาแทนการวิจัยเชิงบรรยาย เป็นต้น ปัญหาวิจัยบางเรื่องแม้นำมาเขียนเป็นเค้าโครงวิจัยได้แต่ไม่คุ้มกับการทำตามกระบวนการวิจัย เช่น ถนนที่เกิดอุบัติเหตุร้ายแรงคือถนนสายใด ถ้าต้องการคำตอบนี้อาจเดินไปถามตำรวจจราจรที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง อาจได้คำตอบทันที แทนที่จะเขียนเค้าโครงวิจัยเพื่อไปเก็บข้อมูลจากผู้ป่วยที่ติดอุบัติเหตุในโรงพยาบาล ดังนั้นการทำวิจัยในบางเรื่องอาจเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องทำ

1.4.8 มีลักษณะสร้างสรรค์ (Creativity) ผู้วิจัยควรเลือกทำวิจัยที่จะได้ผลเป็นงานสร้างสรรค์ ไม่เป็นการทำลายสังคม เช่น ไม่ทำวิจัยเพื่อหาแนวทางการโจรกรรมข้อมูล หรือความลับในคอมพิวเตอร์ แต่ทำวิจัยเพื่อป้องกันการโจรกรรมข้อมูลหรือความลับในคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2. ข้อพิจารณาส่วนตัวของผู้วิจัย ผู้วิจัยควรพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้วิจัยดังนี้

2.1 มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่ทำ (Well-organized body of knowledge) โดยทั่วไปผู้วิจัยจะเลือกทำในเรื่องที่ตรงกับความรู้ความสามารถที่เรียนมาโดยตรง แต่ถ้าต้องใช้ความรู้เฉพาะบางเรื่องต้องแน่ใจว่านักวิจัยมีความรู้ในเรื่องเฉพาะนั้น หรือถ้าไม่มีความรู้แต่ประเมินได้ว่าตนเองสามารถจะพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจได้ จึงควรทำวิจัยเรื่องนั้น หากพิจารณาว่าตนเองไม่มีความรู้และไม่อาจพัฒนาตนให้รู้จริงได้ก็ไม่ควรทำวิจัยเรื่องนั้นต่อไป

2.2 มีความมุ่งมั่นและตั้งใจจริงที่จะทำ (Courage and confidence) ผู้วิจัยควรมีจิตใจมั่นคงที่จะทำวิจัย ไม่ย่อท้อแม้เผชิญอุปสรรคหลากหลาย ถ้ารู้ตัวว่ามีความมุ่งมั่นพอก็ควรทำวิจัยต่อไปได้

2.3 มีเวลาและงบประมาณ (Timing and funding) ผู้วิจัยจะต้องจัดสรรเวลาที่จะทำวิจัยให้ลุล่วงโดยเร็ว และมีความสามารถหาและใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า เพื่อให้ได้คำตอบตรงประเด็นและเสร็จทันเวลา

3. ข้อพิจารณาทางสังคม (Social consideration)

3.1 ได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม (Utility) ผู้วิจัยควรพิจารณาว่าผลวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม ถ้าได้ประโยชน์ในวงกว้างมากเท่าไรยังเป็นเรื่องที่น่าทำ

3.2 เสริมสร้างความรู้ในวงวิชาชีพ (Frontier of knowledge) ผู้วิจัยควรพิจารณาว่าเรื่องที่จะเป็นการขยายพรมแดนของความรู้ในวงวิชาชีพนั้นๆ ในการตัดสินใจว่าจะทำวิจัยเรื่องที่กำลังสนใจหรือเห็นประเด็นกลางๆ ควรนำประเด็นเหล่านี้ไปพิจารณาให้รอบคอบ เพื่อจะได้ลงมือทำอย่างราบรื่น และได้คำตอบการวิจัยที่ตรงกับปัญหาวิจัยอย่างแท้จริง

ข้อผิดพลาดในการกำหนดปัญหาการวิจัย

การกำหนดปัญหาวิจัย มีความสำคัญมากสำหรับการวิจัย ถ้าผู้วิจัยผิดพลาดอาจทำให้การวิจัยไม่ตรงกับสิ่งที่ต้องการศึกษา หรือทำการวิจัยที่ไม่ใช่ปัญหาที่แท้จริง จึงควรพิจารณาข้อผิดพลาดในการกำหนดปัญหาวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยบางคนมักจะเลือกปัญหาอย่างรีบร้อน ขาดการวิเคราะห์ปัญหาและการตัดสินใจอย่างรอบคอบ

2. ผู้วิจัยบางคนมักจะทำการเลือกปัญหา โดยไม่มีระบบการศึกษาค้นคว้าผลงานการวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด

3. ผู้วิจัยบางคนเลือกวิธีในการวิจัยก่อนที่จะเลือกปัญหา เพราะว่าตนเองถนัดในวิธีนั้น อาทิ ต้องการศึกษเกี่ยวกับความสัมพันธ์หรือวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการยากที่จะเลือกปัญหาให้เหมาะสมตามที่กำหนดไว้ได้

4. ผู้วิจัยบางคนมักจะกำหนดข้อความในปัญหาอยู่ในรูปของคำอธิบายทั่วไป ไปแทนที่จะเขียนให้อยู่ในลักษณะที่มีความหมายเฉพาะและชัดเจน

การตั้งชื่อเรื่องการวิจัย

การตั้งชื่อเรื่องการวิจัยเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำหลังจากได้ปัญหาการวิจัยแล้ว โดยจะต้องนำมาขัดเกลาภาษา ถ้อยคำที่กระชับ และเหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านได้เกิดความเข้าใจในปัญหาการวิจัย ตัวแปรที่ทำการศึกษา ตลอดจนประชากรหรือกลุ่มเป้าหมายที่ทำการวิจัย ซึ่งข้อควรพิจารณาในการตั้งชื่อเรื่องการวิจัยให้เหมาะสม มีดังนี้

1. ชื่อเรื่องวิจัยควรกระชับ กะทัดรัด แต่ได้ใจความครบถ้วนที่ผู้วิจัยต้องการจะสื่อความหมาย

2. ชื่อเรื่องวิจัยควรจะต้องตรงกับเนื้อหาของการวิจัย ซึ่งเมื่อผู้อ่านเห็นชื่อเรื่องแล้วจะรู้ได้ทันทีว่าเป็นการวิจัยในเรื่องราวของอะไร มีการระบุตัวแปร แหล่งที่ศึกษา และระยะเวลาที่ศึกษาไว้อย่างชัดเจน

3. ควรตั้งชื่อเรื่องวิจัยในลักษณะของค่านาม ซึ่งจะให้ความสละสลวยกว่าใช้คำกริยา เช่น แทนที่จะใช้คำว่า ศึกษา เปรียบเทียบ สำรวจ วิเคราะห์ ควรใช้คำที่มีลักษณะค่านามนำหน้า เช่น การศึกษา การเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ เป็นต้น

ตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่องโดยพิจารณาจากปัญหาการวิจัย ตัวแปรที่ศึกษา และประชากร ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 ปัญหาการวิจัย/ตัวแปร ได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่ำ จะหาวิธีสอนที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ประชากร/กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยคัดสรรวิธีสอน

ตัวอย่างที่ 2 ปัญหาวิจัย/ตัวแปร ได้แก่สิ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพของนิสิตครูศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประชากร/กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นิสิตที่เรียนหลักสูตรศาสตรบัณฑิตมหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของนิสิตครูศาสตร์มหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สรุป

การกำหนดปัญหาการวิจัย จำเป็นต้องรู้ความหมาย คำว่า “ปัญหา” ที่แท้จริงของการวิจัยคืออะไร มีขอบข่ายของปัญหาแค่ไหน และต้องระบุประเด็นปัญหาให้ชัดเจนและเป็นปัญหาการวิจัยจริงๆ มีความสำคัญเพียงพอสำหรับการวิจัย ซึ่งต้องศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย คำถามวิจัย ขอบเขตการวิจัย สมมุติฐานการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น และนิยามศัพท์เฉพาะ และต้องพิจารณาแหล่งที่มาที่ต้องมีความน่าเชื่อถือ อาจเป็นบุคคล สถานที่ ตำรา เอกสาร การสื่อสารช่องทางต่างๆ เป็นต้น และสิ่งที่ควรพิจารณาอย่างยิ่งสำหรับการกำหนดปัญหาต้องวิเคราะห์ปัญหาให้ละเอียดถี่ถ้วน เมื่อได้ปัญหาการวิจัยแล้วต้องประเมินปัญหาการวิจัยโดยพิจารณาอย่างเหมาะสมในประเด็นต่างๆ และทบทวนประเด็นที่อาจผิดพลาดในการเลือก หรือกำหนดปัญหาการวิจัย หากผู้วิจัยได้ไตร่ตรองและทำตามขั้นตอนข้างต้นจะทำให้ได้ปัญหาวิจัยที่ดีเหมาะสม และได้ชื่อเรื่องการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรและสังคม

คำถามท้ายบท

1. การกำหนดปัญหาการวิจัยหมายถึงอะไร และมีความสำคัญต่อกระบวนการวิจัยอย่างไร
2. การกำหนดปัญหาการวิจัยประกอบด้วยสาระสำคัญอะไรบ้าง อธิบายแต่ละประเด็นพอสังเขป
3. แหล่งที่มาของปัญหาการวิจัยที่สำคัญมีอะไรบ้าง จงกล่าวมา 5 แหล่ง
4. การประเมินหัวข้อการวิจัยว่าควรจะทำวิจัยเรื่องนี้หรือไม่ จะต้องพิจารณาประเด็นใดบ้าง
5. คำลักษณะใดบ้างที่ควรนำมานิยาม
6. จงบอกขั้นตอนการกำหนดปัญหาวิจัย
7. ข้อผิดพลาดในการกำหนดปัญหาการวิจัยมีอะไรบ้าง
8. จงระบุปัญหาวิจัยที่นิสิตสนใจ พร้อมกับตั้งชื่อเรื่องที่จะทำวิจัย 1 เรื่อง

เอกสารอ้างอิง

- ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์. (2538). ชุดวิชาการวิจัยทางการศึกษานอกโรงเรียน : การเลือกปัญหาและการกำหนดปัญหาและการกำหนดปัญหาวิจัย เล่มที่ 2. กรุงเทพฯ : ประชาชนจำกัด.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช. (2541). การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิธานและการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สวีริยสาริน.
- ไพศาล วรคำ. (2554). การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี, ดิเรก ศรีสุขโข และทวีวัฒน์ ปิตยานนท์. (2544). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บุญศิริการพิมพ์.
- สำราญ มีแจ้ง และไพศาล วรคำ. (มกราคม-เมษายน 2551). “การพัฒนาตัวชี้วัดศักยภาพการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.10(1) : 15-32.
- อนันต์ ศรีโสภา. (2521). หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- อรอนงค์ บุญคล่อง. (2537). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ระบบสมการ หลังจากที่ได้รับชมเสริมโดยใช้ชุดการเรียนการสอนรายบุคคล เรียนจากครู และเรียนจากเพื่อน โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2551). ระเบียบวิธีวิจัย. พิษณุโลก : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.